

Υπόθεση C-275/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

2 Απριλίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Supremo Tribunal de Justiça (Πορτογαλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

21 Μαρτίου 2019

Αναιρεσείουσα και εναγομένη:

Internet Opportunity Entertainment Ltd

Λοιπές εναγόμενες:

Sporting Club de Braga

Sporting Club de Braga — Futebol, SAD

Αναιρεσίβλητη και ενάγουσα:

Santa Casa da Misericórdia de Lisboa

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Με την παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβάλλονται εκ νέου στο Δικαστήριο τρία (συνοψιζόμενα σε δύο) από τα έξι προδικαστικά ερωτήματα που το Δικαστήριο, με διάταξη της 19ης Οκτωβρίου 2017, εκδοθείσα στο πλαίσιο της διαδικασίας C-166/17, έκρινε απαράδεκτα. Προς τον σκοπό αυτόν, το αιτούν δικαστήριο παρέχει τα στοιχεία που έλειπαν και που είχαν ως αποτέλεσμα να εκδοθεί η διάταξη αυτή.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Σύμφωνα με τις σκέψεις 46 έως 49 της εν λόγω διατάξεως του Δικαστηρίου:

«46 Με το όγδοο, ένατο και δέκατο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να μάθει εάν οι τεχνικοί κανόνες που έχουν θεσπισθεί από τη νομοθεσία κράτους μέλους, όπως το νομοθετικό διάταγμα 422/89 και η πράξη νομοθετικού περιεχομένου 282/2003, τα οποία το εν λόγω κράτος δεν κοινοποίησε στην Επιτροπή, τυγχάνουν εφαρμογής στους ιδιώτες.

47 Στην υπό κρίση υπόθεση, η απόφαση περί παραπομπής δεν παραθέτει το κείμενο της νομοθεσίας στην οποία αναφέρονται το όγδοο, ένατο και δέκατο προδικαστικό ερώτημα και δεν προσδιορίζει τις συγκεκριμένες διατάξεις που ενδέχεται να συνιστούν τεχνικούς κανόνες. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο δεν έχει υποδείξει τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων ζητεί την ερμηνεία ούτε τη σχέση μεταξύ του τελευταίου αυτού δικαίου και της επίμαχης στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης εθνικής νομοθεσίας. Αφετέρου, τα εν λόγω ερωτήματα ουδόλως εντάσσονται σε πλαίσιο του οποίου το Δικαστήριο διαθέτει πλέον εκτενή γνώση.

48 Δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, δεν μπορεί να αποφανθεί επί του ογδού, ενάτου και δεκάτου προδικαστικού ερωτήματος.

49 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το όγδοο, ένατο και δέκατο προδικαστικό ερώτημα είναι προδήλως απαράδεκτα.»

Κατόπιν της απαντήσεως αυτής, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να καθορισθεί εάν το άρθρο 1, σημείο 11, της οδηγίας 98/34/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εθνική νομοθεσία θεσπίζουσα αποκλειστικό δικαίωμα οργάνωσης και εκμεταλλεύσεως λαχείων και αμοιβαίων στοιχημάτων στο σύνολο της εθνικής επικράτειας διά οιοδήποτε μέσου ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ιδίως του Διαδικτύου, συνιστά «τεχνικό κανόνα» κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

Προδικαστικά ερωτήματα

- 8) Λαμβανομένου υπόψη ότι το πορτογαλικό κράτος δεν γνωστοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τους τεχνικούς κανόνες που προβλέπονται στο νομοθετικό διάταγμα 442/89 της 2ας Δεκεμβρίου, πρέπει οι κανόνες αυτοί, ειδικότερα τα προαναφερθέντα άρθρα 3 [όπως αυτό παρατίθεται] και 9, να θεωρηθούν ανεφάρμοστοι, κατά τρόπον ώστε οι ιδιώτες να μπορούν να επικαλούνται το ανεφάρμοστό τους;
- 9) Λαμβανομένου υπόψη ότι το πορτογαλικό κράτος δεν γνωστοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τους τεχνικούς κανόνες που προβλέπονται στο νομοθετικό διάταγμα 282/2003 της 8ης Νοεμβρίου, πρέπει οι εν λόγω κανόνες, ειδικότερα τα προαναφερθέντα άρθρα 2 και 3, να μην τύχουν εφαρμογής έναντι των παρόχων υπηρεσιών στην Πορτογαλία;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών: άρθρο 1, σημείο 11.

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Decreto-Lei n.º 422/89, de 2 de dezembro (Lei do Jogo) (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 422/89, της 2ας Δεκεμβρίου — νόμος περί παιγνίων): άρθρα 3 και 6 έως 9 (νομοθετικά κείμενα προσαρτώμενα ως παράρτημα, με τις διαδοχικές επελθούσες τροποποιήσεις έως την ημερομηνία ασκήσεως της υπό κρίση αγωγής, ήτοι στις 6 Νοεμβρίου 2006)

Άρθρο 3

Ζώνες παιγνίων

1 - Η εκμετάλλευση και η διενέργεια τυχηρών παιγνίων επιτρέπονται μόνο σε καζίνο που υφίστανται σε ζώνες που διατίθενται μονίμως ή προσωρινώς για παίγνια, οριζόμενες με πράξη νομοθετικού περιεχομένου ή, εκτός των ζωνών αυτών, στις προβλεπόμενες στα άρθρα 6 έως 8 εξαιρετικές περιπτώσεις.

2 - Για τους σκοπούς της εκμεταλλεύσεως και της διενέργειας τυχηρών παιγνίων, ιδρύονται ζώνες παιγνίων στις περιοχές Algarve, Espinho, Estoril, Figueira da Foz, Funchal, Porto Santo, Ρόνοα de Varzim, Τρόια και Vidago-Pedras Salgadas.

3 - Η ελάχιστη απόσταση προστασίας από τον ανταγωνισμό μεταξύ καζίνο σε ζώνες τυχηρών παιγνίων καθορίζεται, κατά περίπτωση, με κανονισμό εφαρμογής ο οποίος προσδιορίζει τους όρους χορηγήσεως εκάστης παραχωρήσεως.

4 - Δυνάμει αδειάς του αρμόδιου μέλους της Κυβερνήσεως, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της γενικής επιθεωρήσεως παιγνίων, οι επιχειρήσεις στις οποίες έχει παραχωρηθεί η εκμετάλλευση των ζωνών παιγνίων μπορούν να επιλέξουν να ασκήσουν δραστηριότητα εκμετάλλευσης αιθουσών μίνγκο που πληρούν τους κανονιστικούς όρους, υπαγόμενων στο ίδιο καθεστώς που εφαρμόζεται στα καζίνο αλλά κείμενων εκτός των καζίνο, εφόσον οι αίθουσες αυτές ευρίσκονται στο έδαφος του δήμου εντός του οποίου κείνται τα καζίνο.

[...]

Τροποποίηση του άρθρου 3 επελθούσα με την πράξη νομοθετικού περιεχομένου 10/95, της 19ης Ιανουαρίου:

Άρθρο 3

[...]

1 - Η εκμετάλλευση και η διενέργεια τυχηρών παιγνίων επιτρέπονται μόνο σε καζίνο που υφίστανται σε ζώνες που διατίθενται μονίμως ή προσωρινώς για παίγνια, οριζόμενες με πράξη νομοθετικού περιεχομένου ή, εκτός των ζωνών αυτών, στις προβλεπόμενες στα άρθρα 6 έως 8 εξαιρετικές περιπτώσεις.

2 - Για τους σκοπούς της εκμεταλλεύσεως και της διενέργειας τυχηρών παιγνίων, ιδρύονται ζώνες παιγνίων στις περιοχές Azores, Algarve, Espinho, Estoril, Figueira da Foz, Funchal, Porto Santo, Póvoa de Varzim, Tróia και Vidago-Pedras Salgadas.

3 - Η ελάχιστη απόσταση προστασίας από τον ανταγωνισμό μεταξύ καζίνο σε ζώνες τυχηρών παιγνίων καθορίζεται, κατά περίπτωση, με κανονισμό εφαρμογής ο οποίος προσδιορίζει τους όρους χορηγήσεως εκάστης παραχωρήσεως.

4 - Δυνάμει αδείας του αρμόδιου μέλους της Κυβερνήσεως, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της γενικής επιθεωρήσεως παιγνίων, οι επιχειρήσεις στις οποίες έχει παραχωρηθεί η εκμετάλλευση των ζωνών παιγνίων μπορούν να επιλέξουν να ασκήσουν δραστηριότητα εκμετάλλευσης αιθουσών μπίνγκο που πληρούν τους κανονιστικούς όρους, υπαγόμενων στο ίδιο καθεστώς που εφαρμόζεται στα καζίνο αλλά κείμενων εκτός των καζίνο, εφόσον οι αίθουσες αυτές ευρίσκονται στο έδαφος του δήμου εντός του οποίου κείνται τα καζίνο.

[...]

Άρθρο 6

Εκμετάλλευση τυχηρών παιγνίων σε τουριστικές διαδρομές και αεροδρόμια

1 - Το αρμόδιο μέλος της Κυβερνήσεως δύναται, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της γενικής επιθεωρήσεως παιγνίων και της γενικής διευθύνσεως τουρισμού, να επιτρέψει, για ορισμένο χρονικό διάστημα, την εκμετάλλευση και διενέργεια:

- a) οιωνδήποτε τυχηρών παιγνίων επί πλοίων ή αεροσκαφών που ευρίσκονται εκτός της εθνικής επικράτειας και πραγματοποιούν δρομολόγια ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος·
- b) παιγνίων με παιγνιομηχανήματα που καταβάλλουν κέρδη απευθείας υπό μορφή μαρκών ή χρημάτων εντός της ελεύθερης ζώνης των χώρων διεθνών αναχωρήσεων των αερολιμένων.

2 - Η εκμετάλλευση της κατά το στοιχείο a δραστηριότητας μπορεί να ανατεθεί μόνο σε ιδιοκτήτριες ή ναυλώτριες εθνικών πλοίων ή αεροσκαφών επιχειρήσεις ή σε επιχειρήσεις στις οποίες έχει παραχωρηθεί η εκμετάλλευση των ζωνών παιγνίων, κατόπιν αδείας των τελευταίων, η δε εκμετάλλευση της κατά το στοιχείο b δραστηριότητας μπορεί να ανατεθεί μόνο στην επιχείρηση στην οποία έχει παραχωρηθεί η εκμετάλλευση της ζώνης παιγνίων το καζίνο της οποίας ευρίσκεται εγγύτερα στον αερολιμένα, σε ευθεία γραμμή, υπό την επιφύλαξη της διατάξεως του άρθρου 3, παράγραφος 3.

3 - Η αδειοδοτηθείσα συμφώνως προς το παρόν άρθρο εκμετάλλευση και διενέργεια τυχηρών παιγνίων διέπονται από τους κανόνες που ισχύουν για τη διεξαγωγή τους σε καζίνο. Το αρμόδιο μέλος της Κυβερνήσεως καθορίζει, με υπουργική απόφαση, τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.

Τροποποίηση του άρθρου 6 επελθούσα με το νομοθετικό διάταγμα 10/95, της 19ης Ιανουαρίου:

Άρθρο 6

Εκμετάλλευση παιγνίων σε πλοία και αεροσκάφη

1 - Το αρμόδιο σε θέματα τουρισμού μέλος της Κυβερνήσεως δύναται, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της γενικής επιθεωρήσεως παιγνίων και της γενικής διευθύνσεως τουρισμού, να επιτρέψει, για ορισμένο χρονικό διάστημα, την εκμετάλλευση και διενέργεια οιαδήποτε τυχηρών παιγνίων επί πλοίων ή αεροσκαφών νηολογημένων στην Πορτογαλία, όταν αυτά ευρίσκονται εκτός της εθνικής επικράτειας.

2 - Η εκμετάλλευση της κατά την προηγούμενη παράγραφο δραστηριότητας μπορεί να ανατίθεται μόνο σε ιδιοκτήτριες ή ναυλώτριες εθνικών πλοίων ή αεροσκαφών επιχειρήσεις ή σε επιχειρήσεις στις οποίες έχει παραχωρηθεί η εκμετάλλευση των ζωνών παιγνίων, κατόπιν άδειας των τελευταίων.

3 - Η αδειοδοτηθείσα συμφώνως προς το παρόν άρθρο εκμετάλλευση και διενέργεια τυχηρών παιγνίων διέπονται από τους κανόνες που ισχύουν για τη διεξαγωγή τους σε καζίνο. Το αρμόδιο μέλος της Κυβερνήσεως καθορίζει, με υπουργική απόφαση, τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.

Άρθρο 7

Εκμετάλλευση ομαδικών παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων εκτός των καζίνο

1 - Ενόψει εκδηλώσεων μείζονος τουριστικού ενδιαφέροντος, το αρμόδιο μέλος της Κυβερνήσεως δύναται, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της γενικής επιθεωρήσεως παιγνίων και της γενικής διευθύνσεως τουρισμού, να επιτρέψει την εκμετάλλευση και διενέργεια ομαδικών παιγνίων εκτός των καζίνο.

2 - Στους τόπους στους οποίους η κύρια δραστηριότητα είναι ο τουρισμός, το αρμόδιο μέλος της Κυβερνήσεως δύναται, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της γενικής επιθεωρήσεως παιγνίων και της γενικής διευθύνσεως τουρισμού, να επιτρέψει την εκμετάλλευση και διενέργεια παιγνίων μέσω παιγνιομηχανημάτων σε ξενοδοχειακές ή βοηθητικές εγκαταστάσεις οι οποίες έχουν τα χαρακτηριστικά και τις διαστάσεις που ορίζονται με κανονιστική πράξη.

3 - Οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους άδειες μπορούν να χορηγηθούν μόνο στην επιχείρηση στην οποία έχει παραχωρηθεί η εκμετάλλευση της ζώνης

παιγνίων και το καζίνο της οποίας ευρίσκεται εγγύτερα στον χώρο εκμεταλλεύσεως, σε ευθεία γραμμή, υπό την επιφύλαξη της διατάξεως του άρθρου 3, παράγραφος 3.

4 - Η υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους εκμετάλλευση και διενέργεια τυχηρών παιγνίων διέπονται από τους κανόνες που ισχύουν για τη διεξαγωγή τους σε καζίνο. Με υπουργική απόφαση καθορίζονται οι συγκεκριμένες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.

Άρθρο 8

Παίγνια μπίνγκο

Επιτρέπεται επίσης η εκμετάλλευση και διενέργεια παιγνίων μπίνγκο σε συγκεκριμένες αίθουσες, υπό τους καθοριζόμενους στην ισχύουσα ειδική νομοθεσία όρους, εκτός του εδάφους των δήμων στους οποίους είναι εγκατεστημένα τα καζίνο και των όμορων δήμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Περί παραχωρήσεων

Άρθρο 9

Καθεστώς παραχωρήσεως

Το δικαίωμα εκμεταλλεύσεως τυχηρών παιγνίων ανήκει στο Δημόσιο και μπορεί να ασκείται αποκλειστικά από επιχειρήσεις συσταθείσες υπό μορφή ανώνυμης εταιρίας στις οποίες η κυβέρνηση αναθέτει την αντίστοιχη διοικητική σύμβαση παραχωρήσεως, εξαιρουμένων των περιπτώσεων του άρθρου 6, παράγραφος 2.

Πράξη νομοθετικού περιεχομένου 282/2003, της 8ης Νοεμβρίου: άρθρα 2 και 3

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

Η Santa Casa da Misericórdia de Lisboa, διά του τμήματος παιγνίων, εκμεταλλεύεται κατ' αποκλειστικότητα την κατά το προηγούμενο άρθρο δραστηριότητα στο σύνολο της εθνικής επικράτειας, συμπεριλαμβανομένων του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων, του επίγειου αναλογικού και ψηφιακού ερτζιανού φάσματος, του Διαδικτύου και οιοδήποτε άλλου δημόσιου δικτύου τηλεπικοινωνιών, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν έκαστο εκ των αντίστοιχων παιγνίων καθώς και σύμφωνα με την πράξη νομοθετικού περιεχομένου 322/91, της 26ης Αυγούστου.

Άρθρο 3

Σύμβαση παιγνίου

1 - Η σύμβαση παιγνίου συνάπτεται απευθείας μεταξύ του παίκτη και του τμήματος παιγνίων της Santa Casa da Misericórdia de Lisboa με ή χωρίς την παρέμβαση ενδιάμεσων.

2 - Ως σύμβαση παιγνίου νοείται η σύμβαση εκείνη δυνάμει της οποίας ένα από τα μέρη, έναντι καταβολής ορισμένου ποσού, αγοράζει αριθμούς ή προβλέψεις με τα οποία αποκτά, ως αντάλλαγμα, την πιθανότητα αποκομίσεως κέρδους, σταθερού ή μεταβλητού ποσού, από το άλλο μέρος, αναλόγως του αποτελέσματος πράξεως η οποία βασίζεται αποκλειστικώς ή κυρίως στην τύχη και σύμφωνα με προκαθορισμένους κανόνες.

3 - Το ποσό το οποίο παρέχει στον παίκτη την πιθανότητα να αποκομίσει κέρδος μπορεί να καταβάλλεται τοις μετρητοίς, μέσω απευθείας χρεώσεως στον τρεχούμενο λογαριασμό ή μέσω του λογαριασμού παίκτη.

4 - Η σύμβαση παιγνίου θεωρείται συναφθείσα μόνον αφ' ης στιγμής το τμήμα παιγνίων της Santa Casa da Misericórdia de Lisboa λάβει το κατά την προηγούμενη παράγραφο ποσό και εκδώσει αποδεικτικό για το κατατεθέν στοίχημα.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας της κύριας δίκης

Βλ. αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-166/17

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

Βλ. αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-166/17

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

Βλ. αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-166/17